



Határtalanul Nógrád megyében

Interjú Purgerné Tajti Zsuzsanna nyugdíjas pedagógussal, a település közösségi színterének vezetőjével

Cered a szlovák-magyar országhatár mentén található település Nógrád megyében, a salgótarjáni járásban. A község közösségi életének egyik meghatározó alakja Purgerné Tajti Zsuzsanna nyugdíjas pedagógus. Személyében a település közösségi színterének vezetőjét, és a községben évtizedek óta működő Tarnamenti Hagyományőrző és Kulturális Egyesület elnökét tisztelhetjük. Az ő szavaival élve igyekeznek „lámpásként” életben tartani a palóc hagyományokat Cereden, együttműködve a környező magyarországi és – a határon átívelő kapcsolatokat ápolva – a közeli szlovákiai magyarlakta települések lakóival.

Cene Orsolya: Ön igazi lokálpatrióta hírében áll. Ha jól tudom, Cereden született, mindig is a falu jelentette az otthonát az Ön számára. Mégis, melyek azok a dolgok, személyek, amelyek, akik ekkora – a szó legnemesebb értelmében – varázserővel bírnak, aminek köszönhető, hogy egy tehetséges, ambiciózus fiatal pedagógus egy kis települést választ otthonául, és

„hű marad” szülőfalujához egy életen át?

Purgerné Tajti Zsuzsanna: Az őseim itt éltek Cereden, illetve a Medvesalján. Édesanyámtól sok helyi mesét, történetet, népdalt hallottam gyermekkoromban, ami ugyancsak megragadott és kísértésemem át. Nagycsaládunkban nem voltak „elvándorlók”. Sem a háborúk, sem más veszélyek által nem hagyták el szűkebb szülőföldjüket, hűek maradtak hozzá. Ezek a dolgok, ez a példa a legtermészetesebb módon vált egyre követendőbbé számomra. Megfogalmazódott bennem lassacskán, hogy azért a kicsi faluért és lakóiért kell, hogy munkálkodjam felnőttként.

C. O.: Miért választotta a pedagógus pályát?

P. T. Zs.: Gyermekkorom pedagógusai meghatározóak voltak számomra. Én is szerettem volna annyit tenni, dolgozni, széppé tenni az egyszerű falusi kisgyermek életét, ahogyan ők. Édesanyám szerető, gondoskodó, okosan nevelő módszerei is nagy szerepet játszottak elhatározásomban. Na, és nagymamám sokszor emlegetett mondata: „Te erre születél kislányom,



mert mindenre születni kell”. Aztán a klasszikus magyar regényírók is segítettek ebben. Úgy érzem, jól választottam. Köszönöm hálásan, hogy segítettek a nem könnyű döntésben, hogy mi leszek, ha nagy leszek.

C. O.: Mikor kötelezte el magát a közművelődés ügye mellett?

P. T. Zs.: Az 1990-es évek elején, amikor az újonnan megépült Faluházunkban nem volt népművelő és a könyvtárosunk mellé is kerestek asszisztentst. Ekkor kezdtem az effajta tevékenységemet, 1994-ben pedig már jött a népdalkör, sőt a néptánc újjáélesztése, majd egyre több program szervezése. Ez akko-

riban – és még persze jó pár évig – önkéntes munkában. Sok biztatást kaptam a falu akkori vezetőitől és a falu lakóitól is. Volt siker, kudarc, de nekem mérhetetlen örömet jelentett, hogy a közösségért munkálkodhatom.

C. O.: Melyek voltak azok a tényezők, vagy esetleg kik voltak azok a példaképek az Ön számára, amelyek, akik mindvégig motiválták abban, hogy ily sokat tegyen szülőfaluja közösségi életéért?

P. T. Zs.: Szerettem volna, ha ki-mozdul a falu az érdektelenségből, az otthoni tévészézből, elszakadnak időnként a számítógép elől, és nem hatalmasodik el az elidegenedés az emberek között. A példaképek szintén gyermekkoromban találhatók. Az általános iskola igazgatója (Kovács János bácsi), aki énekkart szervezett, az úttörőcsapat-vezetőnk (Somoskői Lászlóné), aki többek között szervezte a falusi ünnepeket, a könyvtáros (György István), Pálinskás Sándorné, a helyi népművelő, Vlasics Péterné, a Röpülj Páva vezetője, Czene Árpád, a település egykori vezetője, az itt dolgozó pedagógusok. Ide sorolnám a szomszédos kicsike szlovákiai falu, Medveshidegkút hegedűsét, Mag Péter bácsit, vagy az ugyancsak medveshidegkúti Mede Elza néni önzetlen munkálkodását, és a Nógrád Táncegyüttes Szabó



Fellépés nemzeti ünnepeinken

Jánosát, Hájas Tiborját. És még sorolhatnám vég nélkül. Szerettem volna, ha Palócország ezen részéről is tudomást szereznek az emberek, azokról, akik derekas munkát végeztek azért, hogy legyen kultúra, program a falunkban, és fejlődjön a közösségi élet.

C. O.: Kinek vagy minek a hatására alapította meg a településen működő Tarnamenti Hagyomány-őrző és Kulturális Egyesületet?

P. T. Zs.: Ebben az időben már több civil egyesület működött. Gondoltam, egy fecske nem csinál nyarat, kell, hogy csapatban dolgozzunk, hatékonyabbak leszünk. Így pályázhattunk, és számos esetben nyertünk is. Egyre jobban fejlőd-

tünk mind dologi, mind szellemi téren. Köszönet ezért elsősorban a Ceredi Népdalkör tagjainak – ők az egyesület magja –, Cered Község Képviselő-testületének, az önkormányzatnak, akik mindig támogatnak bennünket, valamennyi tagunknak, vállalkozóinknak és természetesen a Nemzeti Művelődési Intézet Nógrád Megyei Igazgatósága vezetőjének, munkatársainak, valamint a salgótarjáni Civil Információs Centrum vezetőjének, munkatársainak, és a civileket országosan igazgató felsőbb szerveknek, akik lehetővé teszik működésünket.

C. O.: Mit jelent az Ön számára palócnak lenni, Nógrád megyében élni?

P. T. Zs.: Számomra mindent, hogy továbbvihetem, -adhatom hagyományainkat, hogy énekelhetem gyönyörű népdalainkat, beszélhetem páratlan tájszólásunkat, gondolkodhatom elődeinkhez hasonlóan, „palócos egyszerűséggel, de nagyszerűséggel”. Hogy még mindig ehetek régi palóc étkeket régi-régi zománcos tálból, törölközhetem a múlt század elején szőtt törölközőbe. Hogy olvashatom a Nagy Zoltán által Cereden és a Medvesalján gyűjtött meséket, melyekben a nagymamám meséje is szerepel, vagy népdalgyűjte-



Ceredi Népdalkör



Palóc minták

ményeiből énekelhetem anyósom kedvenc helyi népdalát. Még folytathatnám a sort. Összegezve, boldog vagyok, hogy ide, Palócország csücskébe születtem, és palócnak vallhatom magam. És még valami. Úgy érzem, el kell mondanom, hogy gyermekkoromban elsősorban a ceredi templom és a gyönyörű faszindelyes harangláb fejezte ki palóc identitásomat.

C. O.: *A Tarnamenti Hagyományörző és Kulturális Egyesület, és ezzel együtt a település is jó kapcsolatot ápol nemcsak a környező magyarországi, hanem a határon túli, szlovákiai magyarlakta településekkel is. Mi a titka ennek?*

P. T. Zs.: Szinte egyszerre tettük meg a lépést egymás felé, már mondhatni több, mint egy évtizeddel ezelőtt. A határnyitás után aztán még kötetlenebb lett a kapcsolat. Sok ott a rokonság, a jó barát, hiszen régen Magyarországhoz tartoztak ők is. Palócok, barkók. Hasonlóak, vagy ugyanazok a szokásaink, hagyományaink, népviseletünk, gondolkodásunk. Már rendszeres résztvevői vagyunk egymás rendezvényeinek. Összekovácsolódtunk a pár kilométerre lévő szlovákiai Tajtival, Medveshidegkúttal, Óbásttal, Egyházásbásttal, Vecseklővel, Almágygal, sőt Gesz-

tetével is. Ez így van jól, hiszen úgy mond egy vérből valók vagyunk.

C. O.: *Milyen rendezvények, ünnepek alkalmával látogatnak el egymás településeire a cerediek és a határon túli magyarlakta községek lakói?*

P. T. Zs.: Közös rendezvényeink a falunapok, a Medvesaljai Találkozók, sportrendezvények, vetélkedők, a több évtizede Cereden zajló Meseesztival, kirándulások, túrák.

C. O.: *Mit jelent az Ön számára „lámpásnak” lenni szülőfaluja közösségi életében?*

P. T. Zs.: Ez nagyon szép megfogalmazás, és megtisztelő, kicsit túlzás is számomra. Ezt a kifejezést már nem igazán használják, ismerik a XXI. században. Számomra fontos, hogy a bennem bujkáló tervek, elképzelések, a közösség fejlesztése kicsi falunk érdekében

valósuljanak meg. Jóleső érzéssel tölt el, ha az emberek pozitívan értékelik munkámat, és velem együtt tevékenykednek a cél érdekében, magukévá teszik azt. Kell, hogy a jót kezdeményező emberek minden korban érvényesülhessenek.

C. O.: *Melyek a rövid és hosszú távú tervei az egyesület és a település közösségi életét tekintve?*

P. T. Zs.: Régi vágyam egy tájház berendezése. Sok bányászember élt a faluban, nekik is szeretnék emléket állítani. A népdalkör fiatalítása, néptáncsoport megalakítása, minél több fiatal bevonása programjainkba. Pályázatok segítségével minél több és színvonalas program szervezése a közösségi szinten, minden korosztály számára. Bővíteni a kapcsolatot a szlovákiai magyarlakta településekkel. Felvenni újra a kapcsolatot az erdélyi testvértelepülésünkkel, Alsórákossal. Sok-sok hagyományt megismertetni mai fiataljainkkal, és átadni nekik a stafétát, hogy a tűz tovább égjen, és ne aludjon ki az idők végezetéig itt a Medvesalján. Hiszen Molnár Ferenc szavaival élve: „Minden kis viaszgyertya megtanít arra, hogy egy kis melegért, fényért érdemes tövig égni, mert a kis dolgok fénye az, ami bevilágítja életünket”. Úgy gondolom, nem könnyű az ilyesfajta munka, egy faluban az emberek kedvére tenni folyamatosan, de nem szabad sohasem feladni, mindig újra kell kezdeni, illetve folytatni kell, és bízni a sikerben, hisz vannak még csodák. Vagy talán ez nem is csoda lesz, hanem maga a valóság.

PURGERNÉ TAJTI ZSUZSANNA – Nyugdíj mellett is aktívan dolgozó 64 éves pedagógus. 45 éven át dolgozott a ceredi Id. Szabó István Általános Iskolában tanítóként, illetve magyar tanárként. Jelenleg ugyanitt óraadó tanár és tanodai foglalkozások vezetője. Tizennegyedik éve önkormányzati képviselőként tevékenykedik a községben. Több éve egyháztanács tag. 16 éve alapította meg néhány társával a Tarnamenti Hagyományörző és Kulturális Egyesületet. 26 éve szervezi Cereden, a közösségi szinten a kulturális programokat, látja el a közművelődési feladatokat. Szintén 26 éve „keltette életre” a Ceredi Népdalkört, mely 49 éves múltat tekint vissza.

CENE ORSOLYA – A Nemzeti Művelődési Intézet Nógrád Megyei Igazgatóságának képzési és közösségszervező asszisztense. Korábban Cereden, a közösségi szinten dolgozott közművelődési szakemberként.